

Knjižnica Poliklinike SUVAG
Kneza Ljudevita Posavskog 10
10000 Zagreb

Klasa: 510-08/22-04/01

URBROJ: 262-04-2022-305

SMJERNICE ZA IZGRADNJU I UPRAVLJANJE KNJIŽNIČNIM FONDOM

U osnovi politike svake vrste knjižnica je slobodan i neometan pristup informacijama koje je temeljno ljudsko pravo.

“Svatko ima pravo na slobodu mišljenja i izražavanja. To pravo obuhvaća slobodu zadržavanja mišljenja bez vanjskih pritiska te slobodu traženja, primanja i širenja informacija i ideja putem bilo kojeg sredstva javnog priopćavanja i bez obzira na granice.”

(Opća deklaracija o ljudskim pravima, čl. 19)

UVOD

Knjižnica Poliklinike SUVAG Zagreb osnovana je 1987. godine. U Upisniku knjižnica Nacionalne i sveučilišne knjižnice upisana je kao specijalna knjižnica.

Knjižnica djeluje u okviru Odjela za istraživanje i razvoj Poliklinike SUVAG. Knjižnica ujedno obavlja i poslove i zadatke školske knjižnice, sukladno čl. 8. Zakona o knjižnicama i knjižničnoj djelatnosti. Poliklinika SUVAG je zdravstvena ustanova koja između ostalog obavlja i poslove odgoja i obrazovanja djece oštećenog sluha i/ili govora te u svom sastavu ima i Osnovnu školu. Knjižnica je smještena na dvije lokacije: u središnjoj zgradi gdje je smješten veći dio fonda i u zgradi Odjela medicinske dijagnostike u kojoj je smještena građa koja obuhvaća područje psihologije i medicine te u kojoj knjižničar provodi dio radnog vremena utvrđenog rasporedom.

Knjižnica ima više zbirke: zbirku referentne literature, zbirku periodike, verbotonalnu zbirku i zbirku ocjenskih radova. Verbotonalna zbirka, koja obuhvaća literaturu usko vezanu uz verbotonalnu metodu, stvarana je desetljećima i čini ju literatura o verbotonalnom sistemu i zapisi o verbotonalnoj teoriji i verbotonalnoj metodi koju je utemeljio osnivač Poliklinike SUVAG, akademik Petar Guberina.

Fond knjižnice usmjeren je na potrebe znanstvenog osoblja ustanove, stručnih zaposlenika i polaznika Osnovne škole Poliklinike SUVAG.

POLITIKA IZGRADNJE KNJIŽNIČNOG FONDA

S obzirom na činjenicu da je Poliklinika SUVAG znanstvena organizacija registrirana za područje biomedicine i humanističkih znanosti, a provodi istraživanja i u području društvenih znanosti (posebice logopedije), fond knjižnice je raznovrstan. Poliklinika SUVAG je zdravstvena ustanova registrirana za sljedeće djelatnosti: znanstveno-istraživačku djelatnost po načelima verbotonalnog sistema; provođenje stručnog usavršavanja za primjenu verbotonalne metode u zemlji i inozemstvu; učenje jezika i obrazovanje odraslih u cilju unapređenja verbotonalne teorije i prakse; specijalističko-konzilijarnu zdravstvenu zaštitu iz djelatnosti fizikalne medicine i rehabilitacije, neurologije, otorinolaringologije, pedijatrije i psihijatrije (koja uključuje dijagnostičku obradu i

medicinsku rehabilitaciju uz primjenu verbotonalne metode), kao i odgoj i obrazovanje djece oštećena sluha i/ili govora uz primjenu verbotonalne metode.

Sukladno tome, Knjižnica za svoje znanstvenike i stručnjake prikuplja građu iz područja

- biomedicine i zdravstva (posebice otorinolaringologije, neurologije, psihijatrije, fizikalne medicine, pedijatrije)
- logopedije
- psihologije
- pedagogije
- socijalnog rada
- fonetike
- lingvistike

Knjižnica za učenike Osnovne škole nabavlja:

- obaveznu lektiru iz hrvatskoga jezika
- ostalu knjižničnu građu – stručnu literaturu za verbotonalne učitelje i rehabilitatore
- referentnu zbirku (enciklopedije, rječnike, leksikone, atlase...)
- literaturu iz pedagogije, metodike, psihologije, sociologije te knjižničarstva i informatike
- časopise i listove za djecu i mladež

Knjižnica ne uvrštava u knjižnični fond osnovnoškolske udžbenike.

Knjižnica je pretplaćena na dvije najvažnije citatne baze podataka (Web of Science i Scopus) u kojem je dio radova u otvorenom pristupu. Knjižnica pruža poveznice na baze podataka u otvorenom pristupu.

Struktura fonda zadana je prvenstveno Standardima za specijalne knjižnice. Specijalna knjižnica ima u svom fondu raznoliku građu koja je sadržajno povezana sa znanstvenim i stručnim područjem djelovanja Poliklinike SUVAG u čijem je sastavu sukladno potrebama ciljane populacije korisnika.

Budući da Knjižnica u svom manjem dijelu obavlja funkcije školske knjižnice u radu se primjenjuje i Standard za školske knjižnice.

Knjižnica digitalizira građu iz vlastitog fonda u vlastiti digitalni repozitorij te vodi brigu o pohrani, zaštiti i pristupu digitalnoj zbirci sukladno odredbama Standarda za digitalne knjižnice.

Knjižnica Poliklinike SUVAG posjeduje, uz građu u tiskanom obliku koja je vidljiva krajnjim korisnicima putem elektroničkog kataloga, i elektroničke izvore putem institucijskog repozitorija u sustavu DABAR. U repozitoriju Poliklinike SUVAG pohranjuju se i objavljuju znanstveni i stručni radovi djelatnika Poliklinike, knjige, digitalizirana građa iz povijesti ustanove – sva građa je u otvorenom pristupu sukladno Creative Commons licenci. Knjižnični fond razvija se tako kao hibridna zbirka postojeće i nove građe kako u tiskanom obliku tako i u elektroničkom obliku.

Radovi djelatnika redovito se upisuju u Hrvatsku znanstvenu bibliografiju CROSBI u kojoj je vidljiva znanstveno-stručna produkcija ustanove, a knjižničar je i CROSBI administrator.

Uz to, Knjižnica posjeduje 26 naslova serijskih publikacija u tiskanom obliku, kao i 20 naslova audio-vizualne građe.

Jezici zastupljeni u fondu Knjižnice su, uz hrvatski, i engleski (posebice se to odnosi na građu iz medicinskih znanosti i psihologije gdje postoji veći broj naslova na engleskom jeziku) te francuski.

Korisnike Knjižnice čine svi zaposlenici Poliklinike SUVAG (oko 300 zaposlenika) i oko 200 polaznika Osnovne škole.

Knjižnica je poluotvorenog tipa te ju, pod posebnim uvjetima, mogu koristiti i studenti (Poliklinika SUVAG je znanstveno-nastavna baza Sveučilišta u Rijeci).

Financijska sredstva za nabavu knjižnične građe osiguravaju se iz proračuna Poliklinike SUVAG. Ministarstvo znanosti i obrazovanja periodično financira nabavu lektire.

Temelji za nabavu knjižnične građe:

- odabir iz elektroničkih kataložnih ponuda izdavača
- prijedlozi korisnika (desiderata)
- praćenje nakladničke ponude putem objava na internetu te u CIP biltenu NSK.

Knjižnica neće primati darovanu građu koja ne zadovoljava kriterije o građi koju Knjižnica prikuplja. Sukladno Pravilniku o radu Knjižnice, pojedinci ili ustanove koji Knjižnici daruju građu obraćaju se voditelju Knjižnice koji po priloženom popisu procjenjuje hoće li prihvatiti darovanu građu.

O nabavnoj politici odlučuje voditelj Knjižnice uz odobrenje ravnatelja Poliklinike SUVAG. Prijedlozi stručnih djelatnika su dobrodošli te knjižnični korisnici mogu dati prijedlog vezano uz nabavu određenih izdanja koji su im korisni u stručnom radu i usavršavanju.

Djelatnici Poliklinike SUVAG koji aktivno sudjeluju na kongresima u Hrvatskoj ili inozemstvu dužni su kongresni materijal dati na uvid voditelju Knjižnice radi evidencije u fond.

Kriteriji za nabavu knjižnične građe:

Osnovni kriteriji u nabavi knjižnične građe su:

- kriterij vrijednosti (obilježja samih djela)
- kriterij potražnje (prema potrebama korisnika)

Specifični kriteriji:

- ugled autora i nakladnika
- interes korisnika
- prikladnost formata za korištenje u knjižnici
- stupanj aktualnosti/recentnosti informacija
- relevantan i stručan način obrade teme
- fizičke i tehničke karakteristike (uvez, kvaliteta papira, dimenzije i sl.)
- opremljenost djela bibliografskim podacima, kazalima i predgovorima
- relevantnost za korisnike/relevantnost za znanstveno područje
- veze s postojećim zbirkama
- pozornost i pozitivne ocjene kritičara, recenzenata i javnosti
- financijska komponenta (cijena pojedinog primjerka i raspoložive mogućnosti)

U nabavi, prioritet imaju znanstvena i stručna djela iz područja za koji je Poliklinika SUVAG registrirana. Vežano uz školski dio knjižnice, prioritet u nabavi imaju lektirna djela.

ODRŽAVANJE FONDA/ZBIRKI

Održavanje fonda podrazumijeva uvrštavanje novih naslova u fond kao i pročišćavanje knjižničnog fonda. U Knjižnici se redovito provodi proces revizije i otpisa fonda sukladno važećim zakonskim propisima. Otpisuje se uništena, dotrajala i zastarjela građa.

Obveza je Knjižnice stvaranje sigurnog i neškodljivog okruženja za svu knjižničnu građu, primjereno rukovanje građom od njenog ulaska u knjižnicu, tijekom organizacije, smještaja, pohrane i njezinog održavanja, kao i provedene mjera zaštite knjižnične građe. Prvenstveno se to odnosi na mjere preventivne zaštite knjižnične građe koje uključuju: održavanje prostora, polica i građe čistom, suzbijanje štetnika, opremanje osjetljive i/ili često korištene građe ovitcima, mapama, kutijama i sl., održavanje odgovarajućih mikroklimatskih uvjeta, sprječavanje utjecaja izravnog sunčevog svjetla na građu korištenjem zastora i drugih sjenila, pravilan smještaj građe i rukovanje građom, čuvanje građe prilikom korištenja u čitaonici.

Sva građa smještena je na police u slobodnom pristupu, osim referentne zbirke koja se čuva u zatvorenim ormarima.

VREDNOVANJE FONDA

Vrednovanje fonda nužno je za uklanjanje nedostataka, povećanje kvalitete fonda i bolju politiku nabave. Osnova vrednovanja fonda su statistički podaci o poslovanju Knjižnice.

Kriteriji prema kojima se fond vrednuje su:

- kvaliteta
- relevantnost
- količina
- aktualnost
- iskoristivost
- dostupnost

Smjernice za izgradnju i upravljanje knjižničnim fondom usvojio je Knjižnični odbor na 1. sjednici 6. listopada 2022 g.

Članovi Knjižničnog odbora:

Ivan Crnjac, dipl. bibl.

Dejna Jakopec, mag. educ. philol. croat. et rehab. phon.

Maja Lakuš Ivanček, mag. edu. phon. reh. et mag. ling.

Zagreb, 6.10.2022.